

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Adatbázisok összehasonlítása

Ügyszám: SZJSZT 39/2004/1-2

A bíróság által feltett kérdések:

1. Felperes kiadványai alapját képező adatok rendszere szerzői jogi szempontból az – Szjt. 60/A. § (1) bekezdése szerinti adatbázisnak, vagy gyűjteményes műnek minősül-e, figyelemmel az adatok speciális voltára, forrására.
2. Megállapítható-e az alperesi kiadványokból – ha és amennyiben a felperesi kiadványok szerzői jogi védelemben részesülhetnek – hogy azok a felperesi kiadványok alapját képező adatok rendszerének felhasználásával készültek-e?
3. Az alperes által feltett kérdések:
  - A dr. P. K. mint szerkesztő által kifejtett egyéni, eredeti szerkesztési tevékenység eredményeképpen létrejött, a per tárgyát képező adatbázis létrehozása vonatkozásában megállapíthatóan a szerzői jogi védelem őt, mint szerzőt és szerkesztőt illeti-e, továbbá
  - az 1. pontban rögzített kérdés vonatkozásában pontosan megállapíthatóak-e a per tárgyát képező adatbázisnak a dr. P. K. által kifejtett egyéni, eredeti szerkesztési tevékenységgel létrehozott részei, valamint
  - az alperesi kiadványok vonatkozásában a T. Szerzői Jogi Szakértő Testület álláspontja szerint azok egyéni, eredeti volta megállapítható-e figyelemmel az eddig keletkezett valamennyi iratra is.
4. A felperes által feltett kérdések:
  - Milyen a két adatbázis felépítésének struktúrája?
  - Gyógyszeradatok hogyan vannak struktúrálva, hány táblában, hogyan tárolódnak a felperesi ill. az alperesi adatbázisban?
  - Hol vágják el az egyes adatokat, hogyan osztják fel az egyes mezőket?
  - Hogyan kezelik az adatbázisok az O. hivatalos alkalmazási előírásait – mint az egyik forrást?
  - Mennyi idő szükséges egy-egy ilyen adatbázis létrehozásához?
  - Származhatnak-e egymásból az adatbázisok?

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Az eljáró tanács előjáróban megállapítja, hogy a számítógéppel vezérelt adatbázis létrehozásának fogalomkörébe tartozik az egyes információk, adatok virtuális táblázatokba rendezése, a táblázat struktúrájának és az egyes táblázati cellák közötti kapcsolatoknak kidolgozása. Az adatbázis ezáltal válik alkalmassá arra, hogy az egyes cellák közötti kapcsolatoknak az adatbázist vezérlő számítógépes program által történő aktiválásával a cellák adattartalmi között tetszőleges hozzárendeléseket hozzon létre. A számítógépes program az egyes cellákban levő információkhoz tetszőleges – választható – rendezettségű hozzáférést biztosíthat. Az adatbázison alapuló kiadványok (pl. nyomtatott könyvek) egy vagy több ilyen hozzárendelés eredményeként létrejött listákat tartalmaznak, amelyeknél azonban az adatok rendezése, ill. egymáshoz rendelése már nem tetszőleges, vagy választható, hanem a kiadvány struktúrája által meghatározott.

Az eljáró tanácsnak a vizsgálathoz csak az egyes kiadványok álltak rendelkezésére, s az átadott peranyagban is csak a felek által megvalósított kiadványokra történik hivatkozás. Az eljáró tanács tehát az alábbiakban a feltett kérdésekre csak az egyes kiadványok összehasonlítása alapján tud válaszolni, a kiadványok alapjául szolgáló, számítógépi program által működtetett adatbázisokat – mivel nem bocsátották rendelkezésére – megismerni és összehasonlítani nem tudta.

Ad 1. A kiadványok vizsgálata alapján megállapítható, hogy a sem felperesi kiadvány, sem az alperes kiadványa nem hordoz tartalma válogatásában, elrendezésében, szerkesztésében olyan egyéni, eredeti, csak a szerkesztő személyéhez fűződő jelleget, ami a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Szt.) 7. §-ában a gyűjteményes művekre meghatározott védelmet megalapozná. Ugyanezen okból nem alkalmazható a kiadványokra az Szt. 61. § (1) bekezdésében szabályozott, a gyűjteményes műnek minősülő adatbázisokat megillető védelem sem. A szerzői jogi védelmet tehát nem az egyes adatok (mint a gyűjteményes mű részei) specialitása, hanem a részeket magába foglaló gyűjtemény felépítésének egyedi jellege alapozza meg.

A kiadványok, mint az Szt. 60/A. § (1) bekezdése szerinti adatbázisok részesülhetnek védelemben („sui generis” védelem), mint olyan gyűjtemények, amelyeknek tartalmi elemeit valamely rendszer vagy módszer szerint rendezték el, aminek folytán az egyes tartalmi elemekhez egyedileg hozzá lehet férni. A hivatkozott törvényhely szerint a tartalmi elemekhez való hozzáférést kell egyedi módon lehetővé tenni, vagyis más tartalmi elemeknek a keresés során való megjelenítése, köztük való válogatás nélkül. Számítógépes programmal működtetett adatbázisnál erre szolgálhat az index vagy thesaurus, illetve a fogalmi linkelés, nyomtatott adatbázisnál tematikus tartalomjegyzék, tárgymutató, vagy szoros alfabetikus elrendezés teheti ezt lehetővé. Nyomtatott adatbázis esetében akkor beszélhetünk egyedi hozzáférhetőségről, ha az adatbázis egyéb tartalmi elemei már sorrendi jelzésük alapján (pl. alfabetikus besorolás) is elvezetnek a keresett elemhez, anélkül, hogy a gyűjtemény egészének tartalmi szelektálásával kellene a kívánt elemet felkutatnunk. Eszerint megvizsgálva az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott kiadványokat, megállapítható, hogy mindegyik benyújtott kiadvány kielégíti a nyomtatott adatbázissal szemben az adatok egyedi hozzáférhetőségével kapcsolatosan támasztott törvényi követelményt.

Az Szjt. 84/A. § (5) bekezdés értelmében az adatbázis (Szjt. 60/A. § (1) bekezdés) előállítóját akkor illeti meg fentiek szerinti védelem, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése, vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt. A tartalom megszerzésére irányuló ráfordítások csak a már meglévő, önálló anyagok felkutatását tartalmazhatják, és nem vehetők figyelembe azok a ráfordítások, amelyek az ilyen önálló anyagok (adatok, információk) előállítására irányulnak. A tartalom ellenőrzésének ráfordításai az adatbázisba kerülő anyagok hitelességének és megbízhatóságának biztosítására szolgálnak az adatbázis megalkotásakor és annak működése során. A megjelenítésre vonatkozóan azok a ráfordítások vehetők figyelembe, amelyek függetlenek a megjelenített elemek előállítására fordított beruházásoktól. Nyomtatott adatbázisok esetében ilyenek lehetnek a kiadvány elrendezésére, tipográfiájára eszközölt ráfordítások is.

A fentiek alapján megvizsgálva a felperes M. Kft. kiadványát, valamint az alperes D. című kiadványát, az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott iratok és kiadványok alapján nem lehet kétséget kizáróan bizonyítottnak tekinteni, hogy alperes kizárólag a felperes adatbázisából merítette volna saját adatbázisát. A felperes által becsatolt hibajegyzék önmagában nem tekinthető e bizonyításra alkalmas, biztos alapnak, mivel a benne megemlített hibák egyként származhatnak a két adatbázis közös forrásából, az O. hatósági minőségében összegyűjtött hivatalos alkalmazási előírásaiból (Gy. kiadvány), illetve egyéb hivatalos előírásokból, jogszabályokból is.

Az adatok, illetve a kiadvány megjelenítésével kapcsolatosan keletkezettek ráfordítások a felperesnél, amelyeket az alperes, akinek kiadványa a felperesétől az adatok felépítésében és a nyújtott információk részletezettségében különbözik, feltehetően nem használt fel.

Ad 2. A fentiekből kitűnően a perbeli adatbázisok esetében a szerzői jogvédelem nem áll fenn.

Ad 3. Ugyanezen okból az eljáró tanács álláspontja szerint bár dr. P. K., a kérdéses adatbázis létrehozójaként kétségtelenül jelentős szellemi munkát végzett, ezzel azonban nem hozott létre az Szjt. 7. §-a illetve 61. §-a szerinti szerzői jogi védelemben részesülő alkotást.

Ad 4. A kiadványok alapját képező rendszerek (számítógépes adatbázisok) összehasonlítására a bevezetőben említett okból az eljáró tanácsnak nem volt módja. Ugyanezen okból nem tudja az eljáró tanács megválaszolni a felperes által utóbb feltett, a számítógépes adatbázisokra vonatkozó kérdéseket.

Budapest, 2005. február 2. és március 9.

dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

dr. Szakadát István
a tanács szavazó tagja

dr. Csutorás Lászlóné
külső szakértő

A bíróság által pótlólag feltett, a felperes által előterjesztett kérdések:

1.1.

- a) Indokolja állítását, hogy miért nem hordoz a felperesi kiadvány egyéni-eredeti jelleget!
- b) Felperes a perben bizonyította a jelentős ráfordítást (infrastruktúra, munkatársak szerződései, hosszú évek óta végzett ezirányú tevékenység stb.), míg alperes semmi ilyesmit nem tett. Sui generis jogvédelem (jelentős ráfordítás miatt) megilleti felperest? Alperest megilleti ez a jogvédelem a jelentős ráfordítás igazolása nélkül? Ha igen, akkor milyen indokkal?
- c) Nem állapítható meg a szakvélemény szerint, hogy „alperes kizárólag felperes adatbázisából merített”. Az Szjt. 84/A. § (1) bekezdése alapján a törvényben meghatározott jogellenes magatartást megvalósítja az is, aki az adatbázis jelentős részét kimásolja vagy újrahasznosítja. Ez a felhasználás valószínűsíthető?
- d) „Keletkezettek ráfordítások felperesnél, amit alperes feltehetően nem használt fel” – a szakvélemény szerint: de keletkezettek olyanok, amiket feltehetően felhasznált?
- e) A Gy. kiadvány az O. és felperes közös kiadványa. Amennyiben alperes – mint ahogy arra a szakvélemény utal – ezen kiadványból másol ki részeket rendszeresen a saját adatbázisának bővítéséhez, módosításához, úgy az Szjt. 84/A. § (3) bekezdése alapján szintén jogellenes tevékenységet végez. Mi erről a szakértő véleménye?

1.2. Javasoljuk, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület a szakvélemény kialakításának folyamatába vonja be a Magyar Tartalomipari Szövetséget és az annak keretei között működő Adatbázis Jogvédő Egyesületet.

1.3. Kérjük, hogy a szakértő a nyomtatott adatbázisok vizsgálatával adjon választ arra, hogy egy ilyen adatbázis összeállítása – különös tekintettel annak speciális tartalmára és az adattartalom mennyiségére – minimálisan mennyi idő alatt lehetséges, illetve az adattartalom mennyiségét figyelembe véve mekkora az azonos hibák előfordulásának valószínűsége.

1.4. Kérjük, hogy a szakértő adjon választ a 2005. szeptember 19-i iratunkban feltett egyéb kérdésekre is, illetve amennyiben azok – vagy bármely feltett kérdésünk – nem tartoznak a kompetenciájába, úgy erről is nyilatkozzon, hogy új szakértő kirendelését indítványozhassuk.

1.5. Az elektronikus adatbázis becsatolása esetén álláspontunk szerint annak szerkezete viszonylag könnyen átalakítható, így a bizonyítás célját nem tudja megfelelőképpen szolgálni – ezért is lett volna célravezető a cégek helyszínén tartott szemle. Az a legerősebb becsatolható bizonyíték, ami az adatbázisból származik és nyomtatásban, a weben illetve CD-ROM-on megjelent, mert annak tartalma már nem megváltoztatható.

Amennyiben a szakértő ezzel nem ért egyet, úgy kérjük tegyen arra javaslatot, hogy hogyan tudná az elektronikus adatbázis vizsgálatát hitelt érdemlően elvégezni. Milyen módon tudná az adatbázisokat vizsgálni úgy, hogy az azokhoz való hozzáférés kizárt a másik fél részéről?

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Ad 1.1. a) Az eljáró tanács részére bemutatott kiadványok egy speciális termékcsoporthoz, a gyógyszereknek, a gyógyszerek forgalombahozatali engedélyének részét képező termékjellemzők összefoglalásán alapulnak, és ezek mindegyikében a tipográfia hosszú idő óta ismert és alkalmazott kiemelési, tördelési, szerkesztési, tömörítési, elrendezési elveit és megoldásait alkalmazzák, amelyekkel az elsődlegesen fontosnak tartott információkra hívják fel a figyelmet (pl. nagybetűk, félkövérek, dőlt betűk alkalmazása). Mivel a kiadványok ugyanazon felhasználói kör (orvosok, gyógyszerészek) tájékoztatására készültek ugyanazon információkról, a felépítés minden esetben a használhatóság követelményének kell, hogy megfeleljen (ugyanazon információcsoporthoz ugyanott, ugyanabban a formában kell a felhasználónak megtalálnia). Ez a követelményrendszer azonos szakterületi logikát követő tartalmakat, szoros, mechanikus (adott esetben alfabetikus) rend szerint felépített adatbázist igényel. Ezek a dokumentumok ezáltal nem hordoznak egyéni, eredeti jelleget és így nem tartoznak szerzői jogi védelem alá, sem gyűjteményes műként (Szt. 7. §), sem gyűjteményes műnek minősülő adatbázisként (Szt. 1. § (2) bekezdésének p) pontja), sem egyébként a dokumentum megformálása tekintetében.

Ad 1.1. b) Az eljáró tanács véleménye szerint a felperes és az alperes által bemutatott nyomtatott adatbázisok mindegyike megfelel az Szt. 84/A. §-ában foglalt „sui generis” adatbázissal szemben az adatok egyedi hozzáférhetőségével kapcsolatban támasztott törvényi követelménynek. A per tárgya alapján a szakértő feladata nem az alperes ráfordításainak vizsgálata volt – erre adatok sem állnak rendelkezésre – hanem az alperesi adatbázis származásának, forrásainak – esetleges másolásokról – kétséget kizáró bizonyítása, így tehát az eljáró tanács sem terjeszkedhetett ezen túl.

Ad 1.1. c) Az eljáró tanács – korábbi szakvéleményével megegyezően – az iratok alapján úgy találta, hogy nem tekinthető bizonyítottnak a felperes adatbázisa jelentős részének kimásolása, ezáltal az Szt. 84/A. § (1) bekezdésében foglalt jogsértő felhasználás megvalósulása sem.

Ad 1.1. d) Az előbbi válasszal összhangban az eljáró tanács lehetségesnek, de a vita szempontjából irrelevánsnak tartja, hogy a felperesi ráfordítások nem jelentős részét az alperes feltehetően felhasználta.

Ad 1.1. e) A Gy. kiadvány – amelynek a technikai kiadója a felperes – a gyógyszergyártók által a gyógyszerek törzskönyvezési eljárásához hatóságilag előírt, szabványosított formátumban benyújtott információkat tartalmazza. Az O. hivatalos kiadványként a közérdekű gyógyszerjellemzők és alkalmazási előírások találhatóak meg benne, amelyek kiindulási alapul szolgálhatnak a különféle piaci adatbázisok összeállításához. Ezzel kapcsolatban a felperes nem rendelkezik a „sui generis” adatbázishoz fűződő jogokkal.

Ad 2. A Szakértő Testület a feladatkörén belül az eléje tárt iratanyag figyelembe vételével alakítja ki szakvéleményét. Ennek nem része az, hogy a Magyar Tartalomipari Szövetséget vagy az Adatbázis Jogvédő Egyesületet megkeresse.

Ad 3. Az eljáró tanács megállapítja, hogy az azonos típusú dokumentumok összehasonlítása nyomán nyert adatok (hibaazonosságok) mennyiségét matematikai-statisztikai módszerrel meg lehet becsülni, ez azonban nem tartozik a Szakértő Testületnek feladatkörébe. Az adatbázis előállítási ideje a ráfordított munka mennyiségének és a munkát elvégző emberek számának függvénye, amelyre nézve az eljáró tanács nem rendelkezik információkkal.

Ad 4. Az eljáró tanács ismételten utal arra, hogy a szövegegyezések, ill. azonosságok előfordulási arányait a szövegmenntiségek statisztikai elemzése útján lehetne megállapítani, ez azonban meghaladja a szerzői jogi szakkérdéseknek azokat a kereteit, amelyek megválaszolása a Szerzői Jogi Szakértő Testület feladatkörébe tartozik.

Ad 5. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a per tárgya egy 2002-ben megjelent kiadvánnyal kapcsolatos igény volt, amelyre vonatkozóan felperes is és alperes is (felperes legutóbb 2005. november 16-án) nyújtott be a bírósághoz fénymásolt dokumentumokat, összemontírozott adatbázis-részleteket. Az eljáró tanács rámutat arra, hogy téves a felperes azon feltételezése, hogy a Szakértő Testület rendelkezésére bocsátott elektronikus adatbázishoz a másik fél hozzáférhetne a szakvélemény elkészítése során, mivel az alperest az eljáró tanács nem vonja be a véleményalkotásba.

Az eltelt időre tekintettel az elektronikus adatbázisok mostani vizsgálatának a szakvélemény kialakítása céljából már valóban nincs értelme, mivel azok időközben módosulhattak.

A felperes által 2005. november 16-án a bírósághoz benyújtott fénymásolat-összeállítás rámutat az adatbázisok némely tipográfiai egyezőségére – amely a jelen szakvélemény 1.1. a) pontjában kifejtettek figyelembe vételével szükségszerűnek tekinthető – és bemutat néhány közösen, vagy csak egyik vagy másik adatbázisban előforduló hibát. Ezek bemutatása azonban önmagában – a jelen szakvélemény 3. és 4. pontjában említett matematikai-statisztikai elemzés nélkül – nem bizonyító erejű arra nézve, hogy az alperes átvett-e, és ha igen, jelentős részt vett-e át a felperesi adatbázis-kiadványból.

Budapest, 2005. november 29. és december 5.

dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

dr. Szakadát István
a tanács szavazó tagja

dr. Csutorás Lászlóné
külső szakértő